

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Pastorum Continens Doctrinas, & Industrias ad Pastorale
Munus piè, fructuosè, ac securè obeundum pertinentes,
Unà cum Casibus frequentius circa idem Officium
occurrere solitis, & ex communiote ...**

Lohner, Tobias

Dilingæ, 1678

Membrum IV. De Obligatione Sacramentum Evcharistiæ administrandi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-49267](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-49267)

potest commutatio fieri in opera, quæ alioqui solitus est facere; & minor eleëmofyna pro commutatione imponi debet inopi, quam diviti. 4. Ubi major est causa commutandi, levior potest esse commutatio; hinc facilius dispensandum in votis metu ex defectu sufficientis deliberationis factis, quàm si deliberatè facta fuissent. Porro ut videatur in praxi, quomodo opera aut vota in alia commutari queant, proderit aliquot exempla ex Epinomia Parochorum afferre; sic ergo is ait: Votum non committendi aliquod peccatum potest commutari in perpetuam mensuram Confessionem, & recitationem Coronæ semel in mense, per biennium vel triennium: Votum Religionis intrandæ in Confessionem & Communionem mensuram, jejuniium sextæ Feriæ per totam vitam: Votum non nubendi in Confessionem mensuram, per biennium & novem Sacra; Votum jejunandi omnibus Ferijs sextis in Confessionem & Communionem decimo quinto die, & in tria Sacra, aut recitationem Coronæ, & eleëmofynam sextis Ferijs faciendam.

M E M B R U M I V.

De Obligatione Sacramentum Eucharistiæ administrandi.

Qu. 1. *Quid circa hanc obligationem specialiter observare debeat Pastor?* R. sequentia tria.

Honestas asservatio,

Vt semper habeatur.

Zelosa exhortatio,

Vt sepius sumatur.

Fidelis distributio,

Vt lex adimpleatur.

Qu. 2. *Quid circa asservationem observandum sit?* Resp. tria præcipuè. 1. *Locus*: qui debet esse separatus, honorificus, bene clausus, uti Synodalia Decreta Diœcesis Augustanæ cap. 5. p. 2. n. 3. & 7. indicant his verbis: *In qualibet Parochiali Ecclesia sit Tabernaculum seu reservatorium, ut vocant, in loco eminenti, conspicuo, honorifico, mundo, quò etiam minimè humidus videatur; ubi secundum antiquissimam Ecclesia consuetudinem, quam etiam Saculo Nicani Concilij*

cilij fuisse constat, Eucharistia pro infirmorum Viatico
vetur. Et quò sciri possit commodius, ubi adoranda Eucha-
ristia asseruetur, qua primum ab ingredientibus honorem pro-
retur, pia pictura & sculptura quadam parata sit, qua
stantes ad pietatis cultum, & Sacramenti huius dulcem mem-
riam, Christi que Domini venerandam presentiam ex-
Tabernaculum autem tale unà cum vasculo decenter paratis
ligenter claudi, & muniri, & claves à Parocho studiose
vari, & nullo modo Aedituo committi mandamus, ne
ad irreverentiam & iniuriam omnem, ne hic accidat, pre-
bendam. 2. Vasculum; de quo ita dicta Synodus n. 5. dicit
sit in Tabernaculo mundum, decens & honestum Vasculum
(alij pyxidem nominant) quo Sacramentum hoc, quòd est
regimentum, & ex hac vita migrantium Viaticum con-
lulare ad infirmos deferri, illisque inde porrigi possit. In
ipso Vasculo tot Hostia consecrata semper habeantur, quòd
senti agrorum (aut aliorum subinde Communicantium) neces-
sitati probabiliter sufficere videbuntur; ubi Parochis emenda-
iniunctum volumus, ut eiusmodi Hostias semel aut bis mensi
reverenter in Missa ipsi sumant, vel aliis porrigant in
Communione, alias interim novas in usum infirmorum ad
stium numerum consecrare, & decenti in loco asseruari pre-
rent. 3. Lumen; de quo sic iterum dicta Synodus: In
lumen ante Sacramentum Corporis & Sanguinis Christi, quòd
est lux indeficiens, & candor lucis aeternae, noctes atque dies
lumen pralucere. Quòd ut omnino fiat, omnium locorum
rochos ad eiusmodi luminarium defectus, ubicunque fuerint
rigendos, aut nobis, vel Vicario quamprimum denuntiandos
pena nobis arbitraria obligamus.

Qu. 3. Quin circa exhortationem sis observandum? Res-
sequentia præcipuè procuranda. 1. Ut bene intelligatur
hoc SS. Mysterium, altissimisque de eo sensus & æstimatione
Parochianis concipiatur. Qua de re sic loquitur Augustinus
Synodus p. 2. c. 5. n. 1. Cum Eucharistia sit Sacramentum
Sacramentorum, quo nihil sublimius, aut sanctius, aut
stius habet Ecclesia, graviter nobis & moleste ferendum est
sumum hoc Mysterium à seclariis & impuris hominibus
rendum in modum prophanari, & impie passim impugari, &
quiterque contemni. Quare non possumus non admonere, &

bene Parochis, ut Populo diligenter inculcent, quæ de astruenda huius Sacramenti veritate, transubstantiatione, adoratione, sumptione, & oblatione sancta Synodus Tridentina post clarissima tot Patrum & Doctorum testimonia definit. 2. Ut fructus quoque ex digna huius Sacramenti perceptione concipi solitus bene intelligatur; de quo sæpe citata Synodus sic loquitur: *Eximius, verèque suavissimus & inexplicabilis est fructus, quem p̄ referunt ex dignè sumpta Eucharistia. Quam ob rem nec raro, nec leviter populus pro Concione monendus erit, ut non semel tantum Paschalis tempore, sed in præcipuis etiam Ecclesia Festis, adeoque si fieri potest, sæpius ad hunc caelestem, divinissimæ panem libenter & reverenter edendum accedat, utque immensum hunc thesaurum caelestium divitiarum, quo primi Christiani quotidie fruebantur, sæpe & avidè sumat, Christo ipso huc invitante.* 3. Ut modus etiam dignè sumendi Eucharistiam bene discatur, & studiosè practicetur: *Qui quidem modus requirit, ut nemo cum conscientia peccati mortalis accedere præsumat, sed antè se probet, & sacra Confessione, si opus sit, expiet: ut ita quis sit jejunus, ut à media nocte nihil omnino aut cibi, aut potus ad stomachum transmiserit; ut corporis habitu & situ ad pietatem composito, & quæ par est, fide, humilitate, modestia, & reverentia ad mensam sacram accedat, capite non abjectè demisso, sed decenter erecto, oculis submissis, ore non hiantè, neque oculo: ut in sacram Hostiam non irruat, sed à Sacerdotis manu, linguâ nonnihil ad labium exterius protensâ, excipiat, dentibus non terat: ut eâ sumptâ aliquid temporis orationi tribuat, neque mox excreet, neque statim ad confabulationes, aut cibum sumendum exeat: ut denique eum diem in rebus divinis ac sacris operibus piè transigat; ita ferè Manuale Parochorum p. 2. l. 2. n. 10. quod præterea alia duo capita suggerit specialiter inculcanda, videlicet ut forminx non veniant comptulæ, & ad vanitatem compositæ, sed velatæ, & in modesto vestitu, multò minùs cervicem aut pectus denudent, ne si Hostia sacra fortè vel particula illius decideret inter illas partes & vestem, minùs honestè iterum tolli queat à Sacerdote: deinde ut communicaturi manus junctas teneant, neque ori, aut illas, aut strophiojum sumptâ Hostiâ ad-*
moveant,

moveant; deprehensi enim sunt, qui Eucharistiam ore
pram ad gravia flagitia extulerint.

Qu. 4. *Quid circa dispensationem huius Sacramenti ob-
servandum sit?* R. 1. *Vt non detur indignis:* Quales sunt im-
pures à nativitate: Pueri & puellæ nondum sufficienter in-
structæ: notorij peccatores, ut Usurarij, Concupinarij, Mes-
trices, Histriones ex professo turpia exhibentes: Excom-
nicati: qui inimicitias deponere, bona injustè ablata re-
stituere, & occasiones proximas, cum facillè possent relinquere,
nolunt. 2. *Vt non negetur dignis:* quales sunt omnes sancti,
qui in priori numero non continentur, si moderatè peccato-
sit. ita S. Leo monet his verbis: *Nulli Christianorum facile Com-
munionem negetur; neque ad indignantis arbitrium Sacerdotum
fiat, ne anima, pro qua Christi Sanguis effusus est, irrogantem
tam sevi supplicij sauciata, & inermis quodammodo, excidat
omni munimine, diabolicis incurfibus, ut facillè capiatur,
obiecta.* 3. *Vt ritu convenienti dispensetur:* eo scilicet, qui
in Rituali Diœcesano præscriptus, vel certè per particu-
larum loci consuetudinem legitime est introductus.
Præcipue autem duo quoad hunc ritum bene observari
monet Synodus Augustana p. 2. c. 5. n. 2. & 16. Primum est,
ut in S. Eucharistia dispensanda servetur, quod in Ecclesia
Catholicis tot jam sæculis mos obtinet, ac Sacris etiam Con-
cilijs Constantiensi & Tridentino comprobatum est; scilicet
ut non modò fideles Laici, verùm etiam Sacerdotes in
sacrificantes, Corpus & Sanguinem Domini, adeoque totum
Christum DEUM & hominem sub una specie Panis sumant.
Qui ritus communicandi tantò diligentius in Ecclesia
nostra est omnibus retinendus, quò certius constat, hoc non
obscuro Symbolo Catholicos à secta hodie plurimum diffe-
rentes, & eos, qui usam Calicis velut rem necessariam ad salutem
tantopere urgent, Ecclesiæ Catholicæ tum desertores, tum
contemptores esse; quos juvat magis de Sacramenti significatione
contendere, quàm Eucharistiæ virtutem & fructum quaerere:
Alterum est, ut, quoniam sæpe accidit, ut simplices populi
etiam hoc ducantur errore, ut ablutionem seu purificationem
nem ex Calice capientes, credant se Domini Sanguinem sumere,
à Parochis vas quoddam honestum distinctæ formæ
tam à Calice, quàm domesticæ figuræ cyatho, & quidem ali-

fieri potest, argenteum ad manum habeatur, unde Communicantibus ablutio, ut vocant, à quocunque Clerico, vel honesto Laico porrigatur, à quo tamen aliqui Carnifices, Lictores, leprâ, cancro, alióque morbo contagioso infectos abstinere debere ajunt; ne alijs periculum, aut saltem horrorem & stomachum moveant.

Qu. 5. *Quid circa Præceptum Paschalis Communionis sit observandum?* R. 1. *Sedula præmonitio*: ita Synodus Augustana l. c. n. 30. monet, dum dicit: *Exeant quoque, & exhortentur suos Subditos, ut Præcepto de sumenda Communione annua satisfaciant in Parochia, ad quam de iure vel consuetudine pertinent, vel, si alibi ex legitima causa communicaverint, eius rei testimonium fide dignum exigant.* 2. *Sollicita exactio*: ita eadem Synodus his verbis: *Ineatur ratio in singulis Parochiis, ut cognosci certè possit, quinam Præcepto annua Confessionis & Communionis Paschalis satisfecerint; in ipsa verò inquisitionis praxi, eum quisque tenere poterit, qui in sua Parochia observari consuevit, nisi gravis ratio alium usurpandum suaderet.* 3. *Severa castigatio*: eorum scilicet, qui obligationi suæ hæc in parte non satisfecerint, de qua quidem pœna sic loquitur dicta Augustana Synodus l. c. n. 21. *Cura nostram vel Parochi proprii licentiam, qui Communionem Paschalem ultra Dominicam in Albis distulerit, & admonitus, quod debet præstare, contumaciter recusaverit, is vivus à Communione Fidelium, & ingressu Ecclesia arceatur, & mortuus sepulturâ Christianâ careat, eiusque nomen ad nos, vel Vicarium nostrum deferatur, ut alijs etiam medijs ad obedientiam Ecclesia compellatur; & infra: Tempore Paschali, qui à sua Parochia absuerint, & intra octo dies à redditu impleti Præcepti Ecclesiastici testimonium fide dignum non exhibuerint, pari omnino cum illis, qui domi non communicaverint, conditione censeantur, ut vivis Ecclesia ingressu, mortuisque Ecclesiasticâ sepulturâ interdictum sit.*

Qu. 6. *Quibus industriis uti debeat, ad frequentem Communionis usum inducendum?* R. illis præcipuè. 1. *Promotione cultus Sanctorum*; quia sic excitabuntur ad eorum Festa, per Confessionis & Communionis usum, quem gratissimum Sanctis obsequium esse, mer: ò sibi persuadent, colenda. 2. *Erectione Congregationum*; quia, cum hæc plerumque inter alias

alias Leges etiam hanc habeant, ut certis diebus communicentur; imò Indulgentiæ quoque copiosæ Communicantibus promittantur, non modicum inde stimulum ad frequentem Communionem addi sibi sentient, Parochiani ejusmodi Congregationibus adscripti. 3. *Promptitudinis sua in audiendo Confessionibus demonstratione*: sæpe enim multi libenter confiterentur, & communicarent, si copiam Confessarij expertam & facilem haberent. Unde valde bene faceret, si parochorum principalium aut ipse sederet etiam non vocatus confessionali, aut alium suo loco substitueret. 4. *Frequentatione commendatione*: quâ scilicet sive in Concione, sive alia utilitates ex tali ritu percipi solitæ demonstrantur, & firmæ persuasiones, per quas à frequenti usu impediri se sinant, efficaciter refutentur.

Dubia moralia.

Qu. 1. *An Pastor teneatur porrigere Parochianis Eucharistiam, quotiescunque eam rationabiliter petunt?* R. affirmative cum Barbosa de Paroch. c. 20. n. 15. & communis aliorum; quia Pastori impositum est onus pascendi oves sue, quod maximè fit Verbo & Sacramentis; nec par est, ut pavuli petant panem, & non sit, qui frangat illis.

Qu. 2. *An etiam in die Parasceves eam porrigere debeat, quis ex devotione illam petat?* R. negativè cum Barbosa hoc die nullis, nisi infirmis, distribuendam esse S. Eucharistiam, S. rituum Congregatio 19. Febr. 1622. decrevit.

Qu. 3. *An, si quotidie ab aliquo peteretur, illi danda sit à Pastore?* R. affirmative Joannes Sancius Select. illud idque per plura argumenta & declarationem Cardinalium probat, videturque conformis hæc sententia ipsi etiam Concilio Tridentino Sess. 22. c. 6. quod inter alia sic loquitur: *Optaret S. Synodus, ut in singulis Missis Fideles adstantes non solum spirituali affectu, sed Sacramentali etiam Eucharistia percipere communicarent, quò ad eos SS. huius Sacrificii fructus uberior perveniret; rectè tamen aliqui limitant hanc doctrinam, ajuntque Conjugatis carnali commercio infervientes non facillè quotidie Communionem permittendam, illud Abimelech Sacerdotis ad Davidem dictum 1. Reg. 21. Non habeo Laicos panes ad manum, sed tantum panem*

sum, si mundi sunt pueri, maxime à mulieribus: Et juxta monitum Apostoli hortantis, ut Conjuges ad tempus abstineant, ut orationi expediùs vacent, aliisque pijs exercitijs.

Qu. 4. *An deficientibus particulis possit Pastor celebrans de sua Hostia partem dare communicare volenti?* Resp. affirmative cum Fagundez Præc. 1. 1. 3. c. 20. n. 8. & pluribus alijs, quia hoc non obstat integritati Sacrificij, & Sacerdos non tenetur consumere totam quantitatem materiæ à se consecrata, ut patet in casu, in quo plures Hostias unam pro sumptione, alteram in Sacrario asservendam consecrat.

Qu. 5. *An pueros debeat ad Communionem paschalem peragendam adstringere mox, ubi annos discretionis attigerint?* Resp. non deesse quidem multos, qui id affirmant, sed negativam tamen sententiam Dianæ p. 5. tr. 14. ref. 50. & aliorum ab eo citatorum probabiliorem videri, cum reverentia tanto Sacramento debita requirat majorem diligentiam, quàm quæ statim post annos discretionis obtinetur.

Qu. 6. *An, si Pastor ob chiragram, vel aliud impedimentum non possit anterioribus digitis Hostiam contingere, licitum ei sit posterioribus digitis eam ministrare?* Resp. affirmative cum Toletò, Jordano, & pluribus alijs apud P. Gobat Caf. 2. 1. Alph. communic. quia cum etiam hi digiti consecrati sint, non apparet, cur non & ipsis contingere possit in tali casu Hostiam.

Qu. 7. *An, si Eucharistiam sine lumine & pravia Confessione ministret, mortaliter peccet?* Resp. cum Suar. d. 72. l. 4. & alijs negativè; cum nulla appareat ratio tam gravis obligationis; addit tamen idem Author, saltem venialiter peccaturum, qui extra Sacrificium sine lumine illam distribueret; intra Sacrificium tamen, etsi peculiare lumen pro Communionem accendi soleat, hoc tamen omittere, non continet per se ullam culpam, teste P. Gobat Alph. Sac. n. 167.

Qu. 8. *An possit quemcumque simplicem Sacerdotem suo loco substituere ad Communionem distribuendam?* Resp. affirmative cum Barbosa c. 20. de Paroch. n. 6. quia ad hoc non est necessaria actualis Jurisdictio, sed tantum potentia ad distribuendam Sacram Eucharistiam, quam etiam simplex Sacerdos habet.

M E M-